

GILBERT & GEORGE / MODERNA MUSEET

Det omsusade konstnärsparet Gilbert & George ställer ut stort på Moderna museet.

Hanna Johansson ser en retrospektiv vars brist på nyfikenhet är en ren provokation.

Detta är en kulturartikel, där skribenter kan uttrycka personliga åsikter och göra bedömningar av konstnärliga verk.

KONST | RECENSION. Gilbert Prousch och George Passmore har bott på Fournier Street i Spitalfields sedan 1968. De klär sig alltid i propra kostymer och äter varje dag samma mat på samma turkiska restaurang.

Det är omöjligt att prata om deras konst utan att också berätta om deras excentriska livsstil, så självklart införlivad i praktiken att gränsen mellan konstnär och konstverk är obefintlig.

När Gilbert & George talar på pressinvigningen av Moderna museets "The great exhibition" känner jag igen vissa repliker från andra intervjuer de har gett; de brister ut i sång, skillingtrycket "Underneath the arches", som de första gången framförde i performanceverket "Singing sculpture" 1969.

Samma år kom självporträttet "George the cunt and Gilbert the shit", en titel som sammanfattar både en barnslig humor och en aggressivitet som har kommit att känneteckna duons gemensamma konstnärskap.

Svordomar och kroppsvätskor

På Moderna visas verk från hela den femtioåriga produktionen där motivkretsen utgörs av rövhål, lustgaspatroner, slagord, svordomar, kroppsvätskor uppförstorade i mikroskop, nästan alltid konstnärernas egna ansikten och kroppar. Färgerna är klara och bilderna monumentala, kalejdoskopiskt arrangerade i rutnät och paneler som ofta för tankarna till väldiga kyrkfönster eller Tiffanylampor.

Det är campy. Det är inte god smak. En av de där replikerna som återkommer i intervjuer handlar om deras klasskamrater på konstskolan Saint Martin's, där de träffades i slutet av 1960-talet. De andra eleverna gjorde medvetet obskyra verk: ju färre som förstod, desto bättre, desto mer sofistikerat.

Men, får man lust att invända, kunde man inte lika gärna kalla Gilbert & George för medvetet obskyra? Genom åren har de så minutiöst odlat sin egensinnighet att de nu befinner sig i en position där ingenting de gör kan utmana. De står inte till svars för någon. Det finns ingen som förväntar sig att de ska göra något annat än exakt det de gör. I sin avskärmning från vardagslivets distraktioner tycks konstnärsparet ha blivit inskränkta snarare än frigjorda. Det går stick i stäv med museets upprepade påminnelser om att duon "utmanar konstens och samhällets konventioner" och "ifrågasätter sociala tabun och moralism".

[LÄS MER – Hanna Johansson: Hon sticker hål på myten om det gayvänliga Sverige](#)

Genimyter

Det får mig att undra om det verkligen alltid är en god idé att genomföra retrospektiv med levande konstnärer. Det är en märklig upplevelse att stå på en vernissage, i en blygt vördnadsfull publik, och iaktta en strålkastarbelyst konstnär på scen som en rockstjärna eller som en gyllene kalv, en levande legend, en ikon som nästan undantagslöst har nått sin ställning genom att en gång i tiden ha gått på tvärs mot etablissemanget.

På ett sätt älskar jag det där, den sexiga konstvärlden. Jag tycker om genimyter. Jag tilltalas av tanken på konsten som en arena för världsfrånvändhet, utan självdistans.

Men här ekar det onekligen tomt, och "The great exhibition" hade tjänat på ett annat ingångsläge än den okritiska hyllningens. Är, till exempel, ett verk som "Death" från 1984 (del i en serie som fortsätter "Fear", "Hope" och "Life") intressant för att det berör en stor existentiell fråga, eller för att det är ett grällt självporträtt med en synbart djupsinnig inramning? Utmanar verkligen "Our punk" från 1997 för att konstnärerna visar upp sina nakna kroppar "utan skam"? Är inte skamlöst nakna kroppar ett av samtidskonstens mest förutsägbara inslag?

Avsaknaden av den sortens frågor – någon sorts frågor, överhuvudtaget – får "The great exhibition" att kännas stel och odynamisk, provokationen en läpparnas beklännelse där tabun befästs mer än de utmanas. Kanske är det i den bristen på nyfikenhet som det verkligen provocerande ligger.

[LÄS MER – Hanna Johansson: Kalifornien brinner och det är helvetet](#)

KONST

GILBERT & GEORGE

The great exhibition

Moderna museet, Stockholm

Till 12 maj

Hanna Johansson är kritiker och medarbetare på Expressens kultursida.

I tv-spelaren nedan visas det senaste avsnittet av Kultur-Expressen, denna gång med gästerna Katarina Bjärvall, aktuell med boken "Störningen: adhd, pillren och det stressade samhället" och Expressens kulturskribent Isobel Hadley-Kamptz.

Kultur-Expressen finns också som podcast.

